

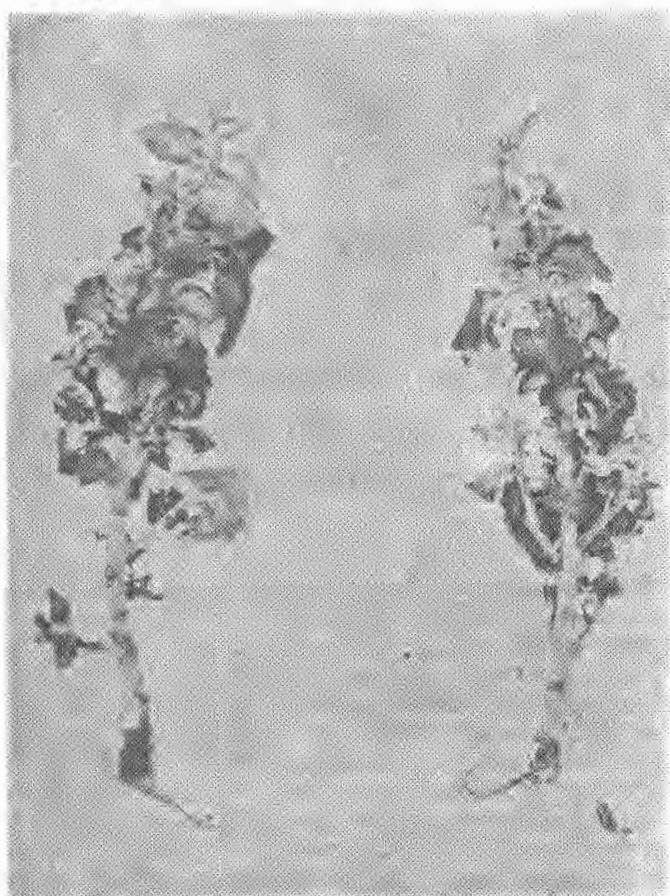
Dr Milorad Mijušković,
Poljoprivredni institut — Titograd

Pojava kovrčavosti listova kajsije (*Taphrina deformans* var. *armeniaca* Ik.) na Crnogorskom primorju

Prilikom obilaska Primorja sredinom maja 1972. godine na jednoj kajsiji u Kamenarima (Boka Kotorska) zapazili smo neuobičajenu pojavu: vrhovi nekih mladara izdaleka su se razlikovali od ostalih zakržljalošću i izmijenjenom bojom i izgledom listova. Podrobnijim pregledom utvrdili smo da se radi o sistemičnoj zarazi pojedinačnih mladara, dok su mladari nastali iz susjednih pupoljaka mahom bili zdravi i dva do tri puta duži od oboljelih. Na oboljelim mladarima sve lišće je izgubilo normalan izgled: ostalo je sitno, uglavnom bez hlorofila, pri čemu je starije bilo blijedozeleno, sivo ili crno, a mlađe najčešće crvenkasto, sa žutom nijansom oko glavnih nerava (sl. 1). U određenoj fazi razvoja na njima se zapaža siva prevlaka za koju smo, mikroskopskim pregledom, utvrdili da je čine askusi parazitne gljivice *Taphrina deformans* (Berk.) Tul. var. *armeniaca* Ik. Napadnuti listovi imaju kratke peteljke, sitni su, debeli i krti. Za razliku od kovrčavosti listova breskve, na oboljelim listovima kajsije nema izrazitije hiperplazije tkiva. Oboljelo lišće kasnije postaje tamnosivo i crno i sasušuje se. Nijesmo naišli na slučaj da su napadnuti samo pojedinačni listovi na grančici, već su redovno svi listovi na mladaru koji potiče iz zaraženog pupoljka oboljeli. Napadnutih mladara, međutim, nema mnogo, ali ih je ipak na ovom stablu, starom oko 20 godina, bilo tridesetak.

Dimenzije askusa u našim uzorcima iznosile su 19,5-26,5×9,5-12 mikrona, a askospora 4,3-7×4-4,5 mikrona, tj. kreću se u granicama koje i drugi autori daju za ovu vrstu, iako su maksimalne di-

menzije nešto manje od onih koje navode, npr., Rizinski (1964) i Юганова (1970).

Sl. 1 — Grančica kajsije napadnuta kovrčavošću
Fig. 1 — Pousse de l'abricotier attaquée par la cloque

Kovrčavost listova kajsije nije dovoljno proučena bolest ni u našoj zemlji ni u svijetu. U nas je prvi put zabilježena 1963. god. u okolini Đevđelije, gdje je pričinila osjetne štete (Rizinski, 1964). Izgleda da je to, do našeg nalaza u Kamenarima, bila i jedina pojava ove bolesti u Jugoslaviji.

Kovrčavost listova kajsije najprije je opisao Ikeno (1903). Mix (1949) u monografiji o rodu *Taphrina* pominje pojavu *T. armeniaca* u Rumuniji, te i karantinska služba USA (10) upozorava na ovu bolest. Anderson (1956), pozivajući se na rad Mix-a, navodi

da se od 17 vrsta roda *Taphrina* poznatih na voćkama, na kajsijama javljaju dvije: *Taphrina mume*, koja napada *Prunus armeniaca* var. *cnsu*, *P. mandshurica* i *P. mume* u Japanu i Kini, i *Taphrina armeniaca* na kajsiji u Rumuniji. Međutim, u Indiji je, pored *T. mume*, na kajsiji nađena i *Taphrina padi* (Jacz.) Mix (11). U zapadnoj Australiji kovrčavost listova kajsije je, izgleda, uobičajena bolest. Više pojedinosti o pojavi kovrčavosti listova kajsije u Rumuniji daju Savulescu et al. (1960) koji uzročnika bolesti identifikuju kao *T. deformans* var. *armeniaca*, i Becerescu et al. (1960). U SSSR-u ova bolest je, prema Югановой (1969), prvi put zapažena 1960. na samo nekoliko mladara, a zatim ponovo 1967, dok Кульпина (1970) bilježi pojavu *T. mume* 1966. u Stavropoljskoj selekciono-opitnoj stanici.

Pojava kovrčavosti listova kajsije na Crnogorskom primorju od manjeg je ekonomskog značaja zbog same činjenice što nigdje ne postoje veći zasadi ove voćne vrste. Kajsija se, naime, gaji samo u obliku pojedinačnih stabala u kućnim vrtovima. Osim toga, i intenzitet napada je za sada dosta ograničen. Takav slučaj je uglavnom i u drugim rejonima gdje je ova bolest nađena. Nešto veće štete zabilježene su samo u Rumuniji i u nas u okolini Đevđelije.

Vremenske prilike koje su vladale u proljeće 1972. god. u južnom dijelu Crne Gore omogućile su veoma jak napad *T. deformans* na breskve, te su, nesumnjivo, bile pogodne i za pojavu kovrčavosti listova kajsije.

LITERATURA

1. Anderson H. W. (1956): Diseases of fruit crops, p. 226. New York, Toronto, London.
2. Becerescu D. et al. (1960): Dona boli noi aparute la pomii fructiferi. Comun. Acad. Repub. Rom., 10, 11, pp. 1025-1033. (RAM 41, 1, 49, 1962).
3. Чона В. Л. (1964): Report of the Division of Mycology and Plant pathology — Scient. Rep. Agric. Res. Inst. N. Delhi, 1962, 88-100. (RAM 44, 8, p. 376, 1965).
4. Юганова О. Н. (1969): Курчавость листьев абрикоса. Защита растений, 5, ст. 48, Москва.
5. Юганова О. Н. (1970): Курчавость листьев абрикоса. Микология и фитопатология, 4, 5, 485-486, Ленинград.
6. Кульпина М. П. (1970): Красная курчавость листьев абрикоса. Защита растений, 7, 48, Москва.
7. Mix A. J. (1949): A monograph of the genus *Taphrina*. Kansas Univ. Sci. Bull. 33, 1-167.
8. Rizinski S. (1964): *Taphrina deformans* var. *armeniaca* Ik. — nova bolest kajsija u Jugoslaviji. Zaštita bilja, 15, 77, 95-98, Beograd.
9. Savulescu T. et al. (1960): Starea fitosanitaria in Republica Populara Romana in anual 1957-1958. Met. Inst. Cerc. Agron. Roman, 1960, 105 pp. (RAM 40, 10, p. 581, 1961).

10. Nursery stock, plant and seed quarantine (№ 37). Hearing set for November 18 to consider limiting entry of imported nursery stock. S.R.A., B.E.P.Q., US Dept. Agric., 170, pp. 116-118, 1948.
11. *Taphrina padi* (Jacz.) Mix. — Plant. Prot. Bull., New Delhi, 3, 1, p. 31, 1951 (RAM 32, 4, p. 199, 1953).

L'APPARITION DE LA CLOQUE DE L'ABRICOTIER (*TAPHRINA DEFORMANS* VAR. *ARMENIACA* IK.) SUR LA CÔTE MONTÉNÉGRINE

par

Dr Milorad Mijušković
Institut d'Agriculture, Titograd

Résumé

Au printemps de 1972 on a signalé, pour la première fois au Monténégro, l'apparition de *Taphrina deformans* var. *armeniaca* Ik., provoquant la déformation de quelques pousses et leurs feuilles sur un abricotier à Kamenari (Boka Kotorska) à la proximité immédiate de la mer. La maladie n'intéresse que quelques sarments issus des bourgeons attaqués, mais dans ces cas toutes les feuilles de ces pousses sont atteintes. Les pousses sont rabougries, les feuilles petites à pedicelles courtes, d'une couleur rouge ou gris-noir, épaisses et cassantes. La maladie ne paraît pas d'une grande importance économique.